

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ 20^Ο ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ: ΜΝΗΜΗ, ΜΟΡΦΗ, ΝΟΗΜΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ 20^Ο ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ:
ΜΝΗΜΗ, ΜΟΡΦΗ, ΝΟΗΜΑ

διοργάνωση

ΕΕΙΤ Εταιρεία Ελλήνων Ιστορικών της Τέχνης,
ΔΠΜΣ Μουσειολογία-Διαχείριση Πολιτισμού,
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ

τόπος / χρόνος διεξαγωγής

30 Νοεμβρίου 2018:

αμφιθέατρο ΜΜΣΤ, εντός Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης

1 Δεκεμβρίου 2018:

αμφιθέατρο κτ. Μεταπτυχιακών Σπουδών Τμ. Αρχιτεκτόνων Μηχανικών,
όπισθεν Πολυτεχνικής Σχολής

ΕΕ
ΙΤ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ
ΤΕΧΝΗΣ
Association of Greek Art Historians

ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΘ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Οργανωτική Επιτροπή

Λία Γυιόκα

Κώστας Κασβίκης

Παναγιώτης Μπίκας

Παρασκευή 30 Νοεμβρίου 2018

Αμφιθέατρο ΜΜΣΤ

9.00 Υποδοχή

9.30 Χαιρετισμοί

Χαιρετισμός ΕΕΙΤ

Χαιρετισμός προέδρου Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ

Χαιρετισμός Διευθυντή ΔΠΜΣ Μουσειολογίας - Διαχείρισης Πολιτισμού

α' συνεδρία Τέχνη και μνημείωση: από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα*πρόεδρος: Συραγώ Τσιάρα, Ιστορικός της Τέχνης - Διευθύντρια Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης και έης Μπιενάλε Θεσσαλονίκης*10.00-10.45 **Ματούλα Σκαλτσά, Ομότ. Καθηγήτρια ΑΠΘ, Ιστορικός της Τέχνης - Μουσειολόγος**

Συνθέτοντας 'υλικούς τόπους μνήμης': μουσειολογία, ιστορία και μνήμη.

11:00-11:20 **Βιργινία Μαυρίκα, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης - ΥΠΠΟΑ**Ο θεσμικός ρόλος του Υπουργείου Πολιτισμού στην ανέγερση μνημείων τις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα.11:20-11:40 **Στέλλα Μπολωνάκη, Εικαστικός, Υπ. Διδάκτωρ Αρχιτεκτονικής ΕΜΠ**
Το αίτημα της επισήμανσης του ηγεμονικού ρόλου των μνημείων από τη σύγχρονη τέχνη.11:40-12:00 **Εύη Παπαδοπούλου, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης ΑΠΘ**Λευκός άνδρας σε βάθρο: γυναικολογία, τραύμα και σύγχρονες καλλιτεχνικές πρακτικές αντι-μνημείωσης στις Ηνωμένες Πολιτείες τον 21^ο αιώνα.12:00-12:20 **Μάργαρη Ελένη, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης ΕΚΠΑ**Εθνικά μνημεία και φύλο: εκδοχές της γυναικείας μορφής στην ελληνική και ευρωπαϊκή μνημειακή γλυπτική του 20^{ου} αιώνα.12:20-12:40 **Ευαγγελία Διαμαντοπούλου, λέκτορας Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ, ΕΚΠΑ**

Το παλίμψηστο της μνήμης στην εικαστική αφήγηση.

12.40-13.00 **Συζήτηση**13.00-14.30 **Μεσημεριανή διακοπή****β' συνεδρία Ψυχρός πόλεμος και πόλεμοι της μνήμης***πρόεδρος: Ματούλα Σκαλτσά, Ομότ. Καθηγήτρια ΑΠΘ, Ιστορικός της Τέχνης - Μουσειολόγος*14:30-15.15 **Γιώργος Κόκκινος, Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου**
Κουλτούρες και πολιτικές μνήμης στον μετανεωτερικό κόσμο: Επιστημολογικά και ιδεολογικά ζητήματα.15:15-15:35 **Αλέξανδρος Τενεκετζής, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης, Μέλος ΣΕΠ-ΕΑΠ**
Από τη σοβιετική στη σοσιαλιστική μνήμη: τα μνημεία για τον Β' Π.Π. στις χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας.15:35-15:55 **Κώστας Κορρές, Υποψ. Διδάκτορας - Πανεπιστήμιο Αιγαίου**
«Πάρκο Μνήμης Memento» στη Βουδαπέστη με τα πολιτικά μνημεία του πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού: Ζητήματα επίσημων πολιτικών μνήμης, αρχιτεκτονικής και ιστορικής ταυτότητας.15:55-16:15 **Χρήστος Καραγιαννίδης, ΜAs Κοινωνικός Ανθρωπολόγος & Μουσειολόγος, Ανεξάρτητος Ερευνητής**
Μνημειακοί τόποι στα Βαλκάνια: το παράδειγμα του Κρουσόβου & του Γασένοβατς.16.15-16.30 **Συζήτηση**16:30-17:00 **Διάλειμμα****γ' συνεδρία Ψυχρός πόλεμος και πόλεμοι της μνήμης (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)***πρόεδρος: Λία Γυιόκα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ*17:00- 17:20 **Σταύρος Αλιφραγκής, Δρ. Αρχιτέκτων Μηχανικός, Μέλος ΣΕΠ-ΕΑΠ, διδάσκων Τμ. Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ**

Σώμα, Αρχιτεκτονική και Μνήμη: Αφηγήσεις μνημείωσης με αφορμή το Μουσουλείο του Λένιν.

17:20-17:40 **Miguel Fernández Belmonte, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης ΑΠΘ, Μουσειολόγος**

Οι πέτρες της λήθης / οι πέτρες της αλήθειας. Μια προσέγγιση για την Κοιλιάδα των Πεσόντων και τη μνήμη του Εμφυλίου Πολέμου στη σύγχρονη Ισπανία.

17:40-18:00 **Δώρα Κεχαγιά, Θεατρολόγος, ΜΑ ιστορίας και θεωρίας της τέχνης και επιμέλειας εκθέσεων, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**

Οι τρεις ταφές του Μάριο Σιρόνι. Μια ανάγνωση της τοιογραφίας «Η Ιταλία ανάμεσα στις Τέχνες και τις Επιστήμες».

18:00-18:20 **Συραγώ Τσιάρα, Ιστορικός της Τέχνης - Διευθύντρια Κέντρου Σύγχρονης Τέχνης και έης Μπιενάλε Θεσσαλονίκης**

H ars memorativa μετά τον κομμουνισμό.

18.20-19.00 **Συζήτηση****Σάββατο 1 Δεκεμβρίου 2018**

Αμφιθέατρο Μεταπτυχιακών Πολυτεχνικής

δ' συνεδρία Τα μνημεία ως εθνικά διακυβεύματα στη νεοελληνική ιστορία*πρόεδρος: Κώστας Κασβίκης, Επικ. Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, ΠΔΜ*

9.30 Υποδοχή

10:00-10:45 **Παναγιώτης Τουρνακιώτης, Καθηγητής, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ**
Το Ηρώο της Επανάστασης: Πολιτική, ιδεολογία και αρχιτεκτονική.10:45-11:05 **Κωνσταντίνα Ντακόλια, Μεταδιδάκτωρ Ερευνήτρια στην ΑΣΚΤ**
Μνημεία για τον Ελληνοτουρκικό Πόλεμο του 1897 στον 20^ο αιώνα: Όταν η συλλογική μνήμη επιμένει ενάντια στην «ατυχή» πολιτική.11:05-11:25 **Ιωάννα Αντωνιάδου, Δρ. Αρχαιολόγος - Ανεξάρτητη ερευνήτρια**
Ελένη Στεφάνου, Δρ. Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο & Πρωτοβουλία για την Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Οι 'δύσκολες' μνήμες και οι 'μη-αρχαιολογίες' της Αρχαιολογίας: η περίπτωση του Επταπυργίου Θεσσαλονίκης.11:25-11:45 **Μητσοπούλου Αναστασία, Ιστορικός, Δρ. Τμήματος Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, επιστημονική συνεργάτης του Κέντρου Μακεδονικής Ιστορίας και Τεκμηρίωσης του Ιδρύματος Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα****Τσιρώνης Θεοδόσης, Ιστορικός, Δρ. Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Π.Θ., ιστορικός στο Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης (Κ.Ι.Θ.) του Δήμου Θεσσαλονίκης**

Η χαρτογράφηση της μνήμης του Μακεδονικού Αγώνα μέσα από τα μνημεία του: η περίπτωση του Αρχείου Μνημείων Μακεδονίας του Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα.

11.45-12.05 **Αντρέας Π. Ανδρέου, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, ΠΔΜ**
Κώστας Κασβίκης, Επικ. Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, ΠΔΜ

Δημόσιες πολιτικές της ιστορικής μνήμης: αγάλματα και μνημεία για την αρχαία Μακεδονία μετά το 1991.

12.05-12.20 **Συζήτηση**12.20-12.30 **Διάλειμμα****ε' συνεδρία Τα μνημεία ως εθνικά διακυβεύματα στη νεοελληνική ιστορία (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)***πρόεδρος: Γιώργος Κόκκινος, Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου*12:30-13:15 **Νικόλαος Καλογήρου, Καθηγητής Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ - Διευθυντής ΔΠΜΣ Μουσειολογία - Διαχείριση Πολιτισμού**
Βυζαντινές αναβιώσεις: Η πολιτική διαχείριση της μνήμης στην ανοικοδόμηση της Θεσσαλονίκης.13:15-13:35 **Κώστας Ιωαννίδης, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης, ΑΣΚΤ****Ελένη Μουζακίτη, Φωτογράφος, Δρ. Τμήματος Arts, Design and Technology, Παν. Derby**

Δύσκολες μνήμες: ένα (φωτογραφικό) μνημείο για τους υπερβολικά πολλούς (Σμύρνη, 1919-1922).

13:35-13:55 **Μαρία Πούλου, Ιστορικός της Τέχνης - Επιμελήτρια Δημοτικής Πινακοθήκης Νίκαιας Αγ. Ι. Ρέντη**

Ο ενδεδειγμένος τόπος για το προσκύνημα της νίκης: η χωροθέτηση των μεταπολεμικών μνημείων πεσόντων στην Αθήνα και τον Πειραιά (1945-1960).

13:55-14:15 **Στράτος Δορδανάς, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Βαλκανικών Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας**

Ο «έφιππος Κωνσταντίνος» και ο «μνημειακός Βενιζέλος»: Τα μνημεία του Εθνικού Διχασμού στις «πρωτεύουσες των δύο κρατών».

14:15-14:35 **Μοσχονάς Σπύρος, Δρ. ιστορίας της Τέχνης, ΕΚΠΑ, μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ**
Μνημεία που δεν έγιναν: το Μνημείο Καλαβρύτων (1963) του Βάσου Καπάντα και το Μνημείο Γοργοπόταμου (1986) του Γιώργου Ζογγολόπουλου.14.35-15.00 **Συζήτηση**15.00-15.30 **Διάλειμμα****στ' συνεδρία Τα μνημεία ως εθνικά διακυβεύματα στη νεοελληνική ιστορία (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)***πρόεδρος: Παναγιώτης Μπίκας, Δρ. Ιστορίας της Τέχνης, ΕΔΙΠ, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ*15:30-15:50 **Άρτεμις Ζερβού, Επιμελήτρια στην Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου**

«Θέμα πολιτικών» και «ζήτημα αισθητικών»: Η ανέγερση του ανδριάντα Τρυμπα στην Αθήνα (1963) και η ομόχρονη υποδοχή του από καλλιτέχνες και τεχνοκρικούς.

15.50-16:10 **Αλέξανδρος Πουλούδης, Αρχιτέκτων Μηχανικός MSc / Προϊστάμενος Τμήματος Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Διεύθυνση Σχεδίου Πόλεως και Αστικού Περιβάλλοντος / Δήμος Αθηναίων****Τσατούχα Αικατερίνη, Αρχαιολόγος ΜΑ, Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων / Τμήμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς / Διεύθυνση Σχεδίου Πόλεως και Αστικού Περιβάλλοντος / Δήμος Αθηναίων**

Το μνημείο της Εθνικής Συμφιλίωσης στο αστικό τοπίο της Αθήνας.

16:10-16:30 **Χριστόφορος Μαρίνος, Ιστορικός της Τέχνης - Επιμελητής Εκθέσεων**

Τα μνημεία του Βλάση Κανιάρη.

16:30-17:00 **Συζήτηση - Συμπερασματικά σχόλια**